

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petkov a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petkov vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Rusija mobilizira

Silna poostreitev položaja na Daljnem vzhodu — Sovjetska Rusija je odredila mobilizacijo 15 divizij in vojnega letalstva ter koncentrirala svoje čete ob mandžurski meji

London, 5. maja. Iz Moskve je prispela vest, da se je sestel sovjetski vrhovni vojni svet pod vodstvom Molotova ter proučil položaj na Daljnem vzhodu. Vrhovni vojni svet je sklenil nemudoma odpisati na sovjetsko-mandžursko mejo 15 divizij vojaštva in 500 letal. Štiri divizije pa so že odpotovale na mejo, 12 divizij pa je bilo že sedaj stacioniranih na mandžurski meji.

London, 5. maja. Po vestih, ki prihajajo iz Moskve, se je pričela v Sovjetski Rusiji, pred vsem pa v republikah jakutski in burjatomongolski v vzhodu in sprejel več odločnih sklepov. V Moskvi se je sestel pod vodstvom predsednika vlade komisarjev Molotova vrhovni vojni svet, ki je na več sejah proučil vojni položaj na Daljnem vzhodu in sprejel več odločnih sklepov o obrambi sovjetskih interesov. Po dobljenih informacijah je vrhovno poveljstvo sovjetske vojske odpisalo na rusko-mandžursko mejo 15 divizij vojaštva in 500 vojni letal. Od teh so 3., 15., 24. in 44. že odpotovale v koncentracijske tabore ob Baikalnem jezeru. V Irkutsku in Čiti je bila tudi že uradno razglašena splošna mobilizacija vseh rezervistov.

Po vestih, ki prihajajo iz Pekina in Tokija, so ukrepi sovjetske vlade izzvali veliko vznemirjenje zlasti pri Japoncih, ki so že začeli prevajati čete s kitajske fronte pred Pekingom v Mandžurijo, da se zavarujejo pred sovjetskimi navalom. Za Kitajce je to veliko olajšanje položaja, ker upajo, da bo s tem oslabiljena japonska fronta proti Kitajski.

V Tokiju je neki visoki funkcionar japonskega zunanjega ministrstva izjavil, da bo zavzela japonska akcija nedvomno mnogo večji obseg kakor vse dosedanje.

Včeraj so se v Nankingu vzpostavili

li sovjetsko-kitajski diplomatski odnosi. Obnovitvi kitajsko-ruskim odnosom posvečajo v Tokiju sila veliko pozornost. Z enako skrbjo zasledujejo tudi pogajanja, ki se paralelno vršijo med poljskimi zastopniki in ruskimi diplomatskim delegatom Ovsienkom v Varšavi.

Spricho bližnjih velikih vojnih operacij, ki jih pričakuje na Daljnem vzhodu, so v Tokiju znova načeli tudi vprašanje oboroževanja. Kakor poročajo »Times«, je japonski delegat za bližnjo gospodarsko konferenco v Londonu Iši izjavil, da Japonska ne more sprejeti angleškega razorožitvenega načrta. Treba se je posebej ozirati na položaj Japonske spricho zapletljivost na Daljnem vzhodu.

Japonska se je znašla ob vznožju dveh političnih vulkanov, o katerih prav sedaj še ni mogoče soditi, da sta že ugasnila. Listi sodijo, da je treba spricho takih izjav uradnih zastopnikov japonske vlade sklepati, da je japonski položaj na Daljnem vzhodu zelo negotov.

je seveda vprašanje, kako dolgo bo še obstajala samostojna avstrijska republika. List poziva inozemstvo, naj se ne pusti begati s takimi grožnjami, kakor tudi vlado, naj energično intervenira v Berlinu.

V vladnih krogih so prav tako do skrajnosti razburjeni, ker niso računali, da bi klerikalni diktatorji padel v hrbet haš Berlin, odkoder so računali na največjo podporo. Glede na to, da se narodnosocialistični pokret v Avstriji vedno bolj širi, je vlada razpravljala včeraj o ukrepih, da to akcijo zajezi. Sklenjeno je bilo, da se preprosto nošenje uniform in znakov vseh organizacij, ki podpirajo narodne socialiste. Predvsem smatra vlada za potrebno, da očisti narodnih socialistov uradniški kader. Zato bodo v prihodnjih dneh

vsi državni uradniki na novo zapriseženi

Prisega se bo glasila na zvestobo in pokorščino zakoniti oblasti in neodvisni Avstriji. Vsi uradniki, ki ne bi hoteli prisesti, bodo takoj odpušteni iz službe. Vsaka agitacija med državnimi uradniki bo zabranjena. Ali bodo taki ukrepi, ki kažejo, da je treba pričakovati najostrejšo borbo za oblast v Avstriji, še mogli doseči svoj namen, je zelo dvomljivo. Že bližnja bodočnost bo pokazala, kakšna usoda je namenjena avstrijski republiki. Pri tem se seveda ne sme pozabiti, da zanima tudi vprašanje ne samo Avstrijo, marveč tudi njene in nemške sosedice, ki imajo tudi gotovo mednarodne obveznosti v pogledu samostojnosti avstrijske republike. Vsekakor se zdi, da bo zadajala borba med Avstrijo in Nemčijo v bližnjih mesecih evropskim diplomatom še mnogo skrbi.

Nameravan hitlerjevski puč v Avstriji?

Dunaj, 5. maja. p. Oficiozna »Reichspost« je objavila senzacionalne vesti o avanturističnih načrtih avstrijskih Hitlerjevcv. List poroča, da se je na bavarsko-kitajski meji pripravil puč. V zadnjih dneh je bilo opaziti, da se je zbiralo tam okrog mnogo narodnih socialistov. Avstrijske policijske oblasti so zaradi tega aretirale voditelja narodnih socialistov v Kufsteinu, ki je pri zashanju izdal mnogo zelo važnih podatkov. Po poročilu omenjenega lista so oblasti ukrenile vse potrebno, da se onemogočijo vsi taki hitlerjevski načrti.

Prepoved uniform

Dunaj, 5. maja. AA. Šnodi je izšel komunique, ki pravi, da je vlada prepovedala nošnje uniform članom strankarskih društev na področju vse Avstrije. Izvzeta so samo društva, iz katerih tvorijo pomožno policijo.

Pred razpustom narodno-socialistične stranke

Vodstvo avstrijskih narodnih socialistov seveda odločno demantira te vesti. Državni inspektor narodnih socialistov za Avstrijo, Hitlerjev zaupnik in narodno-socialistični poslanec v nemškem državnem zboru Habicht je včeraj posetil kancelarijo dr. Dollfussa in ostro protestiral proti policijskim ukrepom, ki so bili izdani proti narodnim socialistom v zvezi z domnevnimi načrti za prevzet izjavi, da je vsa kam-

panja pod tlatrje proti narodno-socialističnemu pokretu in nemški državi.

Oblasti bodo brzkone že te dni razpuštile narodno-socialistično stranko. Enaka usoda bo doletela tudi komunistične organizacije. Zanimivo je, da je bilo 1. maja poleg drugih aretiranih okrog 200 državnih uradnikov, ki so bili organizirani v narodno-socialističnih političnih društvih.

Reakcija na reakcijo

Pariz, 5. maja. AA. Iz Berlina poročajo, da vsi jutranji listi divje napadajo evstrijsko vlado zaradi prepovedi nošenja uniform, ki jo je vlada izdala proti avstrijskim hitlerjevcem. Ta sklep avstrijske vlade, pravi na primer »Kreuzzeitung«, nas silijo k primerjavi sumljive politike zveznega kancelarja Dollfussa s politiko dr. Brüninga in generala Grönerja lansko leto. Toda prepoved nošenja uniform ne bo mogla preprečiti daljnega avstrijskega nacionalnega pokreta. »Der Tag« pa pravi: Na Du-

naju vedo, da sredstva za zatiranje avstrijskega nacionalnega pokreta niso upravičena ne z moralnega stališča, ne s stališča nacionalne politike; ti poskus avstrijske vlade so samo izraz reakcionarnosti in zunanje politike, ki je vredna najhujše obsodbe.

Francija ne zaupa Dollfussu

Pariz, 5. maja. g. V senatu je izjavil zunanji minister Paul Boncour na razna vprašanja med drugim, da je senat sprejel zakon o avstrijskem posojilu s pogoji, da bo izdelan splošen reorganizacijski načrt za srednjo Evropo. Finančni pogoji so izpolnjeni, toda razpis posojila je bil odgojen zaradi tega, ker do sedaj še niso bili izpolnjeni politični pogoji. Res je sicer, da se je avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss odrekel »Anschluss«, toda od tedaj se opaža v Avstriji velik politični nemir. Francija se nikakor ne sme vnašati v notranje zadeve Avstrije, vendar pa mora zahtevati primerne garancije.

Nova falzifikatorska afera

Avstrijska vlada hirtenberškega orožja ni vrnila, marveč je Franciji in Angliji predložila falzificirane dokazilne listine

Pariz, 5. maja. AA. »Populaire« se spet bavi s hirtenberško afero s tihotapljenjem orožja in med drugim pravi:

K nam prihajajo vznemirljive vesti. Hirtenberško orožje, ki bi ga bila avstrijska vlada morala vrniti v Italijo, je še zmerom v Avstriji. Mi ne moremo dovoliti, da bi se tako resne stvari javnosti prikriivale, zato smatramo za svojo dolžnost, da glede te afere že zdaj navedemo nekatere podrobnosti. Avstrijska vlada se je bila svojevrstno obvezala, da bo francoski in britanski vladi poslala carinska izkazila, iz katerih se

bo dalo ugotoviti, da je hirtenberško orožje res poslano v Italijo. Avstrijska vlada je res poslala ta izkazila diplomatskim zastopnikom Francije in Velike Britanije, toda ta izkazila so bila falzificirana. Avstrija je poslala v Italijo neki star material in nekaj starega železa. Hirtenberško orožje in municijo so pa raztovarili blizu ukekdajega avstrijskega vojaškega tehničnega zavoda na Dunaju in bodo pri prvi priložnosti poslali določeno množino pušk in strojne na Madžarsko.

Avstrija na razpotju

Borba med klerikalno diktaturo in narodnimi socialisti stopa v odločilno borbo — Ofenziva Berlina proti Dunaju

Dunaj, 5. maja. Razvoj odnosov med Avstrijo in Nemčijo vzbuja v političnih in diplomatskih krogih vedno večjo pozornost. Ni namreč izključeno, da bo prišlo med obema nemškima deželama še do hudih sporov, če se ne bo našel primeren kompromis. Kljub oficioznim zagotovilom, da hoče nemška vlada spoštovati samostojnost avstrijske republike, se zdi, da niti avstrijska, niti nemška vlada ne bo mogla zaustaviti razvoja dogodkov, ki so jih na obeh straneh še do nedavna propagirali in pospeševali z vsemi sredstvi. Pokret za združitev Avstrije z Nemčijo, ki so jo pridigali narodni socialisti vsa zadnja leta v Nemčiji, avstrijski nacionalistični krogi s Heimwehrom na čelu pa v Avstriji, se je začel razvijati preko oficioznih krogov, ki so prej ta pokret ne samo tolerirali, marveč tudi pospeševali, izkoristajoč ga za izsiljevanje novih koncesij in posojil od inozemstva. Dollfussova diktatura se sklicuje sicer v glavnem na to, da ima namen ohraniti neodvisnost avstrijske republike, toda danes tudi že v avstrijskih vladnih krogih dvomijo, ali bo sedanji režim, ki v narodu nima potrebne in zadostne zaslombe, dovolj močan, da to svojo nalogo tudi izpolni. V zadnjih dneh so se odigrali še nekateri pravi značilni dogodki, ki zbujajo resen dvom v uspeh Dollfussove diktature.

Hitlerjevska propaganda v Avstriji

Ze takrat, ko je prišel Hitler v Nemčijo na oblast, je zavladovala v avstrijskih vladnih krogih bojazen, da Hitlerjev pokret ne bo ostal omejen samo na Nemčijo, marveč da se bo razširil tudi na Avstrijo, kajti hitlerjevci so vedno naglašali, da hočejo združiti vse nemške dežele v eno samo državo. Kaj hitro se je pokazalo, da je hitlerjevstvo tudi v Avstriji globoko ukoreninjeno in da se kljub vsem šikanam vlade neazdržno širi. Nemški narodni socialisti dajejo avstrijskim somišljenikom vso potuho in jih mimo svoje vlade podpirajo na vse načine.

»Vojaški izprehod v Avstrijo«

Pa ne samo neoficiozni narodno-socialistični krogi v Nemčiji, marveč tudi tako izraziti predstavniki sedanjega nemškega režima, kakor je državni namestnik general Epp na Bavarskem, ne prikrivajo svoje volje, da razširijo »narodno revolucijo« tudi na Avstrijo. V avstrijskih krogih so izzvale pravo konsternacijo vesti, da je general Epp, bavarski državni namestnik, na zborovanju hitlerjevcv v Monakovem, ki so se ga udeležili tudi zastopniki avstrijskih narodnih socialistov, napovedal že za bližnjo bodočnost »vojaški izprehod v Avstrijo« za primer, če bi se avstrijska vlada resno upirala izvedbi »narodne revolucije«, namreč hitlerizaciji Avstrije in priključitvi k Nemčiji. Močno je razburil avstrijske vladne kroge tudi govor bavarskega ministra Schema v Inomostu, ki je zelo ostro napadel Dollfussovo diktaturo in napovedal, da bo imel ta režim največjega nasprotnika v nemški narodno-socialistični vladi. Hitlerjevski risk je še da dalje in je odkrito zahteval, naj se takoj iz-

vede plebiscit, da se pokaže, kdo ima večino med avstrijskim prebivalstvom, ali Dollfussova diktatura, ki hoče ohraniti malo, življenja nesposobno Avstrijo, ali pa narodnosocialistični pokret, ki zahteva ustanovitev Velike Nemčije, ki bi obsegala tudi avstrijsko ozemlje. Razumljivo je, zakaj je dr. Dollfuss, ko je spoznal nevarnost, ki mu preti od narodnih socialistov, s tako naglo hitel v Rim, da poišče zaščito pri Mussoliniju. Obljube je sicer dobil, toda, ali bo zaščita v praksi dovolj močna, da reši klerikalno diktaturo, je postala dvomljiva. Ne da se tajiti, da razvijajo narodni socialisti kljub prepovedim in šikanam avstrijske vlade žilavo propagando, ki najde vedno rodovitna tla. Celotno inozemski opazovalci ne dvomijo več, da se Avstrija ne bo dala rešiti pred hitlerizacijo in da bi volitve v sedanjem trenutku brez dvoma dale ogromno večino narodnim socialistom. Prav zaradi tega so predstavniki avstrijske diktature zadnje dni s tolikim poudarkom naglašali, da volitve ne bo še tako kmalu.

Se večje razburjenje v avstrijskih vladnih krogih kakor vse to pa so izzvala izvajanja oficioznega glavnega glasila nemških narodnih socialistov, »Völkischer Beobachter«. Pisanje tega lista je mero-dajno za ves narodno-socialistični pokret in zato vidijo v tem

organizirano kampanjo proti Avstriji

Pod naslovom »Mi in Avstrija« poudarja »Völkischer Beobachter«, da je narodno-socialistični pokret že od vsega početka smatral za svoje torišče tudi avstrijsko republiko, ki je samo del nemškega ozemlja. Naloga »narodne revolucije« je združiti v mogočno nemško državo vse nemške drobe, ki so sedaj še izven meja Nemčije in torej v prvi vrsti tudi sedanjo Avstrijo, ki že deset let živi samo od milosti inozemstva in tako ponižuje nemški narod. Temu načrtu, ki ga odobrava vsa poštena avstrijska javnost, pa se upira pešiča klerikalnih intrigantov, ki bi radi ohranili nekako katoliško državo, pri čemer spekulirajo celo na možnost odcepitve takozvanih katoliških dežel od Nemčije. Taki računi so seveda docela pogrešeni in sedanji avstrijski vladodržci naj vedo, da je pohod narodnosocialističnega pokreta nezadržljiv. Ni več daleč čas, ko bo tudi v Avstriji zmagala ideja narodne revolucije. Zato sporočamo že danes avstrijski vladi in vsemu zainteresiranemu inozemstvu, da bodoči narodnosocialistični režim v Avstriji ne bo priznal nobenih obveznosti, ne političnega, ne finančnega značaja, ki jih sklene sedanja Dollfussova diktatura. Ta dokaj odkrita grožnja je naravno izzvala na Dunaju

silno razburjenje in ogorčenje

Dunajska »Reichspost«, glavno glasilo krščanskih socialcev in sedanjega režima, ne prikriva, da je zadan s tem avstrijski vladi hud udarec. Ze socialnodemokratska gornja je povzročila Avstriji v inozemstvu nepopravljivo škodo. Če se sedaj tej kampanji pridružuje še nemški režim, potem

Morilčev nož najden

Ljubljana, 5. maja.

Včeraj je šef kriminalnega oddelka policijske uprave g. Zajdel našel dan do poznega večera zaskičeval Andreja Malija, ga konfrontiral tudi z bratom Tonetom in prijateljem Micko Golmajerjevo, vendar pa Andreja ni mogel pripraviti do priznanja. Ugotovitve preiskave so za Andreja in Toneta Malija porazne, saj je z njimi njih zločin, da sta umorila Amalijo roj. Anžlovar, do pičice dokazan. Včeraj je zandarmerija v potoku pri Temenici našla tudi nož, ki ga je Tone Mali na begu vrnil proč. Nož je še ves krvav in so nanj pripleteni kostanjevi lasje pokojne Amalije. Njeni starši so nož takoj spoznali, da je Andrejev. Uboga mati še vedno ne more verjeti, da je morilec njene hčerke Andrej, ki ga je vsa šentvitska okolica smatrala za najboljšega človeka.

Anton Mali

Policija je preiskavo zaključila in nadzornik g. Zajdel sestavlja že končno poročilo, nato pa policijska uprava izroči aretirane Andreja in Toneta Malija ter Micko Golmajer okrožnemu sodišču v Novem mestu.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2305.96—2317.32, Berlin 1350.24—1360.94, Bruselj 799.68 do 803.62, Curih 1108.35—1113.85, London 191.19—192.79, Newyork ček 4869.37 do 4897.63, Pariz 225.88—227, Praga 170.90 do 171.76, Trst 297.40—299.80, (Premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.35.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Pariz 20.38, London 17.28, Newyork 441.50, Bruselj 72.15, Milan 26.8750, Madrid 44.30, Amsterdam 208.05, Berlin 122, Dunaj 55.75, Praga 15.42, Varšava 86, Bukarešta 3.08.

Akcija za zgradbo Doma slepih

Za dom bodo najbrž kupili in adaptirali škofov grad v Goricanah

Ljubljana, 5. maja.

Človekotvornih organizacij imamo pri nas več in vse imajo ogromno težkega dela ter plemenitih nalog; ena najpomembnejših ki si je zastavila najplemenitejšo nalogo, zgradbo doma za slepe, je pa nedvomno Društvo za zgradbo doma slepih in Ljubljani, ki je imelo sicer 10. redni občni zbor. Ob lepi udeležbi članov je društveni predsednik g. dr. T. Klinar, stolni župnik in kanonik, otvoril občni zbor, pozdravljajoč zborovalce in posebej zastopnika Podpornega društva slepih g. I. Zorca ter zastopnike tiska.

G. predsednik je na splošno očrtal društveno delovanje ter zlasti prizadevanje za zgradbo doma. Zahvalil se je vsem činiteljem, ki so kakorkoli podprli akcijo za zgradbo doma slepih, predvsem g. banu dr. Dragu Marušiču in banovinskem svetniku, da je ljubljanskemu časopisu in toplo tudi podeželskim občinam, ki kljub slabim časom in ožjim občinam potrebam kažejo vseeno razumevanje za plemenito akcijo pri sestavljanju občinskih proračunov, zlasti se je zahvaljeval delavski občini Koroski Beli. Počutil je spomin med letom umrlega Janka Jegliča, poštvalnega delavca na karitativnem polju, in s toplimi besedami se je tudi spomnil pokojnega Roberta Kollmanna, ki se je v svoji oporoki spomnil tudi slepih.

Ko je tajnica g. prof. Minka Skaberneva prebrala zapisnik zadnjega rednega občnega zbora, je podala še izčrpno tajniško poročilo.

Društvo ne šteje mnogo članstva, le 33 rednih, 24 podpornih in 8 ustanovnih — med temi sta tudi dve korporaciji — članov. Članstvo je nekoliko padlo zaradi postopajen splošnih gospodarskih prilik. Odbor bo skušal pomnožiti članstvo s primerne akcije. Društvo je bilo vse leto v stikih z javnostjo in vsi činitelji, ki lahko podprejo akcijo za zgradbo doma slepih. Na mnogih sejah so razpravljali, kako bi čim prej realizirali glavni društveni namen, spravili slepe pod streho. Kljub temu, da je društvo že kupilo parcelo za zgradbo doma na Kodeljevem in je za zgradbo že napravil idejni načrt višji zdravstveni svetnik g. dr. Mavricij Rus, tehnični oddelk banske uprave pa podrobnega načrta, se je društvo še zanimalo za nakup primerne zgradbe kje drugje, pač iz gospodarskih razlogov in ker Kodeljevo ni baš primerno za takšen zavod. Prejeli so več ponudb za nakup raznih zgradb, ki so jih vse dobro pretehtali. Najprimernejša je še bila za nakup v surovem stanju zgrajene močvarne ubožnice, a končno so odklonili tudi to ponudbo, ker niso imeli pri rokah dovolj denarnih sredstev, pa tudi iz nekatere drugih razlogov, zaradi okolice zgradbe, ki ni idealna za dom slepih. Zda društvo resno proučuje nakup škofovega gradu v Goricanah. Pogajanja bodo najbrž zaključena s pozitivnim izidom. Grad bo treba seveda adaptirati ter bo z adaptacijo precej stroškov, baje so pa izpolnjeni vsi drugi pogoji, da bodo slepi dobili res lep dom v Goricanah.

Majhen jubilej pri Šentjakobčanih

Stoti nastop g. Mirana Petroviča, ki že 6 let neumorno sodeluje pri Šentjakobskem odru

Ljubljana, 5. maja.

V soboto zvečer so kmali Šentjakobčani pri premijeri duhovite Götzeve komedije »Ljubljani v troje« majhen domači praznik, ki se ga je tudi občinstvo udeležilo z najpristnejšimi ovacijami slavljence. Koncertni pripravek pri mestnem gradbenem uradu g. Mirana Petroviča namreč že šest let z vsem ognjem mladostnega svojega idealizma sodeluje pri Šentjakobskem odru in se na njem udeležuje z največjim talentom kot igralec in režiser, obenem pa tudi kot prevajalec. Po večini ima vloge mladostnih ljubimcev, vendar je pa tudi vedno tista žetev, ki mora vsokoli in sprejeti kakršnegakoli »pasa«. S svojo marljivostjo je poštenovalen do skrajnih meja in si menda ne dovoli niti trenutka oddiha, saj vse živi in gori za »svoj« oder in je tudi med prvimi, ki mu javnost mora priznati zaslugi, da se je iz diletantskih odrov povzdignil na pravo mesto med vsimi diletantskimi odr v državi. Prav je poudariti slavnostni govornik Gmidev, da je v teh težkih časih tudi vsak najmanjši kulturni jubilej tolažljiv in razveseljujoč dogodek, ki nam daje moč, da ne opešamo pri težkem in nevarnem delu za povzdigo naroda na kulturnem polju. Tovarni Petrovičev in tudi druga društva so pred II. dojenjem slavljence obseli z izredno lepimi darili, občinstvo mu je pa izkazalo svoje najiskrenejše priznanje z vzkliki in aplavzom, ki nikakor ni hotel pomehani. Govorcu nam pa tudi javnost ne bo zamerala, če v njenem imenu g. Mirana Petroviča s hvaležnostjo čestitamo in mu želimo še večjih uspehov in še zlasti večjo zadovoljstvo.

»Ljubljani v troje« ni groteskna burka, temveč elegantna in rafinirano duhovita komedija. Gre za staro vprašanje, če sme žena ljubiti dva moža obenem. Komedia je sajno dokazuje, da je to mogoče in tudi čisto naravno, če se oba ljubimca s svojimi različnimi lastnostmi izpopolnjujeta v njen ideal. V obeh ljubih je enega in zato oba enako topla, a na drug način. Svojega moža ljubi kot svojega prijatelja in zaščitnika, ljubimca pa kot viteza svojih sanj. Ervina Wriecherjeva je tako zelo ingoberg igrala nenevarno in virtuozno ter v resnici doživljala interesanten problem notranje neodločnosti ter pogumno sledila svoji strasti. Morda je s to vlogo podala svojo najboljšo kreacijo, zato si naj je pa nihče ne zamudi ogledati, zlasti pa pri tem misliti na go-spode, ki vodijo naše narodno gledališče. Njenega dobrega in ljubitega soprega dr. Wenderlanda je igral Milan Kosak močno in

V soglasju s posebno anketo, ki je bila lani v marcu na banski upravi, kjer se je razpravljalo o tem, da naj društvo spremeni pravila tako, da bo v bodočem domu tudi šola za slepe deco, je društvo sprejelo pravila, banovinski svet je pa letos dovolil v banovinskem proračunu 100.000 dinarjev za zgradbo Doma slepih in 242.130 dinarjev za kritje izdatkov zavoda za slepe deco v Kočevju. Odbor se je pozanimal tudi za razna volila, ki so že in ki bodo pripadla Domu slepih. Robert Kollmann je zapustil za slepe polovico izkupička svoje vile pod Rožnikom, a ne izvestim dobrodelnim korporacijam, nego slepcem posameznikom.

Doslej je bila knjižnica za slepe v Oražnovem domu, zdaj se je pa preselila v poslovne prostore Podpornega društva slepih. Za ročni pretisk črnega tiska za Braillev tokopis se še vedno oglašajo poštvalne delavce.

O imovinskem stanju je poročal blagajnik g. R. Smersu. Dobrodo znašajo skupaj 31.034 Din, izdatki 26.264,25 Din, prebitok znaša torej 4.769 Din. Društvena imovina v gotovini znaša 436.207 Din, ameriški sklad pa 463.000 Din. Društvo ima še nepremičnine, ki jih je treba ceniti precej visoko.

Ko so zborovalci podali razrešnico odboru, so izvolili zopet dosedanjega odbor na predlog g. senatorja Ravnihiarja, in sicer 10 odbornikov, ki se konstituirajo na prihodnji seji, gg.: Fr. Cvek, nadzornik drž. žel. v pok., M. Hočvar, ravnatelj mešč. šole, I. Lozar, komerc. tajnik v p., dr. T. Klinar, stolni župnik in kanonik, dr. M. Rus, viš. zdrav. svetnik, ga. prof. Minka Skaberneva, ga. R. Sadarjeva, R. Smersu, pravni referent OUZD, ga. M. Vrtočeva in gđc. V. Zupancičeva, strok. učiteljica v p. Prav tako so bili soglasno izvoljeni v nadzorstveni svet gg.: K. Gruber, viš. rač. svetnik, J. Hočvar, bivši hranič. uradnik in ga. M. Sadarjeva, šolska upraviteljica. V odbor so kooptirani tudi čvarji ameriškega sklada, člani društva gg.: J. Rema, hišni posestnik, dr. V. Ravnihar, senator in odvetnik in dr. M. Zarnik, magistr. ravnatelj v p.

V imenu Podpornega društva slepih je spregovoril tajnik g. Zorc. Izrazil je veselje, da se je društvo odločilo za nakup zgradbe za dom slepih, kajti PDS ne more več dovolj blaziti bede slepcev. Slepci trpe duševno, pa tudi materialno, ker mnogi morajo beračiti in prenašati silno bedo. Društvo stori vse, kar more, a sredstva za podpore kmalu izčrpa ter mora potem prepuščati slepce njihovi žalostni usodi. — Globok vtis je napravil na zborovalce tudi govor slepca Jesiha, vojnega invalida, ki je slikal bedo slepcev s preprostimi besedami, a zato tem bolj dojemljivo. Apeliral je na gospe, naj kmalu zgrade ubogim slepcem dom, vsaj tistim, ki so prepuščeni popolnoma sami sebi. Dejal je, da je mnogo dobrotnikov med ljudmi, ki bodo radi podprli plemenito akcijo, če bo društvo začelo zidati.

G. predsednik je naglasil, da ima odbor resen namen pokreniti akcijo za gradnjo doma čim prej, nakar je zaključil občni zbor, zahvaljujoč se zborovalcem za udeležbo.

OUZD v aprilu

Ljubljana, 5. maja.

Po podatkih OUZD v Ljubljani se je položaj glede zaposlitve delavstva v aprilu ponovno zboljšal. Napram aprilu lanskega leta je imel OUZD samo še 863 delavcev manj. Zanimivo je, da je imel OUZD v aprilu celo 275 delavcev več, nasprotno pa 1138 delavcev manj zavarovanih, kakor lani. Vzrok je napredovanje tekstilne industrije. Povprečno je bilo v aprilu zavarovanih 45.843 moških (v primeri z aprilom lanskega leta 1138 manj), žensk 28.327 (+ 275 skupaj 74.170 — 863). Bolnikov je bilo 1512 (— 241). Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 23,30 (— 1,36) celokupna dnevna zavarovana mezda pa 1,728.316,40 (— 121.828,80) Din.

Proti koncu aprila so začele letne razlike zavarovanih delavcev in njihovih mesečnih nadgradov, kakor je bilo pričakovati. To prehodno nazadovanje bo trajalo še dva meseca, v maju in juniju, v juliju se bodo pa začele letne razlike zopet popravljati. Zdravstvene razmere delavstva niso pokazale v aprilu nobenih posebnosti. Odstotek bolnikov je sicer manjši za 0,14, toda temu je vzrok svojočasno skrajšanje bolniške podpore dobe na 26 tednov. Z uvedbo 52-tedenske bolniške podpore dobe je začela ta razlika padati. V marcu je znašala še 0,22%.

Vprašanje odškodnine obrtnim vajencem

Ljubljana, 5. maja.

V sredo smo pod naslovom »Zaščita vajencem in njih pravice« priobčili predloge delavskih zbornic z uredbo, ki naj določi, kakšno odškodnino imajo dobiti za delo obrtni vajenci. V naslednjem priobčujemo predlog Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki ga je poslal ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu in ki se glasi:

1. Delodajalec, ki daje učenca za čas učenja hrano in stanovanje, mu ni dolžan dati v drugem in tretjem letu nekeke nagrade, v četrtem letu pa je dolžan dati mu 10% najnižje povprečno zavarovane dnevnice za delavsko zavarovanje.

2. Delodajalec, ki ne daje za časa učenja učenca stanovanja in hrane, je dolžan dati mu v drugem letu 10%, v tretjem 30%, v četrtem pa 80% plačo, ki je ugotovljena na enak način, kakor pod točko 1.

3. Delodajalec, ki daje učenca hrano brez stanovanja, mora dati učenca minimalno plačo v višini ene tretvine, a delodajalec, ki daje učenca stanovanje brez hrane, mu mora dati odškodnino v višini 1/3 iznosa navedenega pod točko 2.

4. Ako delodajalec da vajencu obliko in šol je vajenec sprejel, se znižuje učenca pravica do odškodnine za vrednost oblike.

Banska uprava objavi vsako leto najnižje povprečne zavarovane dnevnice delavskega zavarovanja.

Te določbe ne tangirajo dogovora glede odškodnine za učenje v smislu § 240, točka 8 ob. z.

Kralj džungle

Obrtniki se tožijo

Ljubljana, 5. maja.

Tožbe med obrtniki so se zelo pomnožile. Dobojevanji boj za skupne in ločene zbornice je rodil te tožbe in tako smo pred dnevi na številki 28 spet imeli razpravo na tožbo vodje akcije za ločene zbornice g. Lovra Pičmana proti predsedniku Okrožnega odbora obrtniških združenj g. Filipu Pristovu. Obtožnica dolži g. Pristova, da je pred več kot letom dni v razgovoru z nekim slikarskim mojstrom izjavil, da je g. Pičman dobil iz Beograda 100.000 Din za agencijo za ločene zbornice. Tožnik je navajal, da so take govorice škodovala njegovemu pokretu za ločene zbornice in da so ljudje zato z nezaupanjem gledali nanj.

Pri razpravi je toženo g. Pristova zastopal odvetnik g. dr. Milan Šubič, tožnika g. Pičmana pa g. dr. Fran Lokar. Razen omenjenega slikarskega mojstra je bil za pritožbo zaslišan edino pekovski mojster g. K. V., kateremu je svojčas ta slikarski mojster zaupal inkriminirane besede g. Pristova. Obe priči sta izpovedali pod prisego. Zagovornik g. dr. Šubič je predlagal še naknadne priče, ki naj bi potrdile, kako je tožnik g. Pičman nekdanj nagovarjal g. Engelberta Franchettija, naj odloži predsedništvo Zveze obrtniških združenj njemu v korist, češ, da je pripravil za akcijo med obrtništvom več nad 100.000 Din, a vendar še ni predsednik zveze. Nadalje je zagovornik navajal, da je obrtništvu splošno smatralo akcijo za ločene zbornice za subvencionirano od beogradskega obrtništvu, zlasti pa zato, ker je Znanstvena banka dajala celostranske oglase za slovensko izdajo »Znanstvenik«. Sodnik je vse predloge zavrnil in izrekel oprostilo razsodbo, češ, da to ni žaljivo, če se je morda trdilo, da je gosp. Pičman sprejel denar za agencijo za ločene zbornice. Stroške nosi tožnik, ki je prijavil tudi priziv.

Iz škofove Loke

Koncert Akademike pevskega zbora v škofovi Loki. S prihodom Akademike pevskega zbora se nam obeta pevski dogodek, kakršnega morda škofova Loka še ni doživela. Zbor, ki šteje 54 mladih pevcev je na izredni umetniški višini in brezdvomno najboljši moški zbor v Sloveniji, če ne tudi v državi. Podal nam bo pregled del Antona Foersterja, ustanovitelja posvetne in cerkvene glasbe v Sloveniji. Zbor pride v škofovo Loko v nedeljo popoldne in zopet takoj po prihodu na grobu svojega prvega predsednika blagopokojnega univ. prof. dr. Frana Jesenka. Ob 8. zvečer pa priredi koncert v Društvenem domu v škofovi Loki. Prijatelji lepega petja in akademske mladine bodo s svojim posetom na koncertu dokazali, da znajo ceniti resno kulturno delo naših akademikov.

Hroščovo leto imamo tudi pri nas. Več, ko kdajkoli prejnjata leta se je pojavilo zadnje dni rjavega škodljivca, ki smo mu napovedali pravcaro vojno. Med prvimi se je ohrabljal šolska mladina, ki je odšla v sredo, zgodaj zjutraj v bližnje gozdove in matresia par vrtov tega nevarnega zajedalca naših rastlin. Uspeh zatiranja hroščev pa seveda zavisi od splošne akcije, ki naj napove rjavemu hrošču te dneve najostrejši boj.

Fantje odhajajo... Domovina kliče... K vojakom je treba in fantje se poslavljajo, s kovčgi na ramenih in okrašenih s »puščeljc«. V terek je bilo po mestnih ulicah najživahnese. Moramo pa z zado, voljstvom ugotoviti, da je šlo vse v najlepšem redu. V vojaško suknjo je skodilo tudi nekaj šolskih bratov, ki jim želimo do svidenja krepak: zdravo!

Kmetiči dan nam pripravljajo kmetijske in sorodne organizacije za 21. maja. Tega dne se bodo vršila razna predavanja iz kmetijstva, sadjarstva, mlekarstva in druga. Podrobnosti bomo še objavili.

Prva velika šolska akademija vseh gorenjskih meščanskih šol bo brez dvoma največja mladinska glasbena prireditev, kar jih je škofova Loka kdaj videla. Iz Tr. žica, Jesenic in škofove Loke bo nastopilo naenkrat od 200 pevcev in pevki, ki nam bodo pod taktirko Albona Lajovica zapeli celo vrsto narodnih in umetnih pesmi. Jeseničani bodo zvečer tega še posebej za-

peči pod vodstvom gđc. Severjeve. Na sporedu so nadalje govori, deklamacije vseh vrst, ter rajalni in telovadni nastopi, tako da bo svojevredna prireditev naših meščanskih šol res nekaj lepega. Gošnje pridejo v škofovo Loko z opoldanskimi vlakci, priče tek akademije pa bo ob 16. Kulturna dolžnost našega mesta in okolice zahteva, da gremo v nedeljo vsi brez izjeme v šolsko telovadnico. Ves čisti izkupiček se porabi za revne učence!

Pokrajinska fotografija

Ljubljana 5. maja.

Kakor v terek zvečer, je bila tudi sredi dvorana Delavske zbornice skoraj polna, ko je v okviru Fotokluba govoril Karlo Kocjančič o pokrajinskih in sorodnih fotografskih motivih. Med občinstvom smo pot opazili zlasti mnogo dam, saj jih je bila gotovo polovica vseh udeležencev, pa tudi več takih, ki bi jih na takem predavanju ne pričakovali, n. pr. podpredsednika ZTOI g. Rebeke in več drugih znanih ljubljanskih osebnosti. Obisk torej priča, da nudi fotomaterstvo tudi v javnem življenju do skrajnosti zaposlenim osebam najplemenitejšo razvedrilo.

Karlo Kocjančič ni samo literat, temveč tudi pravi umetnik s fotografsko kamero. Predvsem je preverjal stara pravila o kompoziciji, kar je z odličnimi diazpozitivi po lastnih delih in po negativih Joska Slajmerja, Lojzeta Pengala, Ivo Gogale, Habiča, Anteta Korniča, prof. Ivančiča, Pečenka in Staržika tudi dokazal. Obdelal je vse probleme pokrajinskega slikarstva glede materiala, osvetljenja in tehnike tako vsestransko, da so se tudi najboljši mojstri še marsikaj naučili. Prav interesantna je bila predavateljeva ugotovitev, da slika, ki so nje nase na desni strani, deluje popolnoma drugače, če jo obrnemo, da je masa na levi strani. Zapadnjaki imamo namreč šut, da se kakor naša pisava mora usmerjati vse od leve proti desni. Mnogo novega je povedal tudi o problemu, kako dosežemo globino na sliki in o razmerju med osredjem in ozadjem, zlasti poučna so bila pa njegova navodila glede statfaze in kompozicije. In še nekaj nam je Karlo Kocjančič dokazal s svojim predavanjem, namreč to, da imamo Slovenci že sijajno in res v duhu našega jezika razvito terminologijo, češar ne morejo trditi niti Nemci, še manj pa drugi veliki narodi.

Poslušalstvo je bilo s predavanjem nadvse zadovoljno, zlasti so pa gledalec presenetile najodličnejše pokrajinske slike, ki jih je pokazal nad 80. Še daljšo vrsto slik, ki so pa prav tako, kakor za amaterje, zanimive za sportnike ter sploh za vsakega, ki se vnema za skrite lepote naše domovine, bosta pa prihodnji teden pokazala Viktor Vodišek in Ante Gaber, ki bosta govorila o sportni fotografiji ter o značilnosti slovenske pokrajine, o starodavni slikovitosti Ljubljane in drugih mest ter vasi, o umetnostnih spomenikih in sploh o prirodnih znamenitostih naših krajev, a tudi o delu slovenskega kmetla.

Sportni pregled

Ljubljana, 5. maja.

V nedeljo odigra naša državna reprezentanca svojo tretjo letošnjo mednarodno tekmo. Pred dobrim mesecem smo igrali z Madžarsko in izgubili s 3:1, vendar ta tekma ne spada med oficijelne. Preteklo nedeljo smo namram Španiji dosegli remis na lastnih tleh v Beogradu, vendar so bili mnogi menja, da bi tudi lahko zmagali. To poudarjajo zlasti zagrebški kritiki, ki silno zamerijo saveznemu kapetanu, da brskira zagrebške igrače. Med zagrebškim in beogradskim tiskom je nastala zaradi tega precej ostra polemika. Savezni kapetan je na razne očitke glede naše postave izjavil, da naj Zagrebčani pometajo pred svojim pragom. Ko je bil savez v Zagrebu, so večino državne reprezentance vedno tvorili Zagrebčani, pa jim tega ni nihče zameril, najmanj pa Beograščani.

V nedeljo igramo proti Švici. Savezni kapetan je postavil skoraj isto enajstoričico, ki je igrala proti Španiji, le v napadu bo namestu Valjarevića igral Hitrec. Postava je naslednja: Glazer, Tošić, Lukić, Arsenijević, Lechner, Marušić, Tirnanić, Marjanović, Hitrec, Vujadinović, Zečević.

Reprezentanca je že odpovala iz Beograda. Tekma se bo odigrala v Curihu.

Ligina tekma Vojvodina : Primorje, ki bi se morala vršiti v nedeljo v Novem Sadu, je bila odgojena in se bo odigrala pozneje.

V nedeljo odigra Ilirija svojo zadnjo podsavezno tekmo proti mariborskim Zeleznčarjem. Po zadnji nesrečni bitki proti Rapidu Ilirija nima nobenih izgledov več za ligine borbe, z Zeleznčarji se bo samo borila za tretje mesto v podsavezni tabeli.

Jesenji je Ilirija v Mariboru proti Zeleznčarjem izgubila.

Maribor je povabil za nedeljo v goste državne prvega zagrebško Concordio, ki je baš sedaj v sijajni formi, kar dokazuje nedeljska visoka zmaga nad Primorjem. Concordija potuje v Maribor kompletno.

Poleg meddržavne tekme Jugoslavija : Švica se v nedeljo v Firenci odigra tudi tekma Italija : Čehoslovaška. Češki tim je sicer v formi, kar dokazuje zmaga nad čudeznim timom Avstrije na Dunaju, toda ni verjetno, da bi Čehi na vročih italijanskih tleh uspeli.

Kakor smo že poročali, so pretekli teden odpovali naši teniški reprezentanti v Firence, da se pomerijo z italijanskimi v borbi za Davisov pokal. Tekmovanja so se pričela včeraj. V singlu smo izgubili obe partiji, in sicer je De Murgu porazil Puncica z 9:7, 3:0 in 6:4, De Stefan pa Kukuljevića s 6:4 in 6:2. Danes bodo igrali double. Kdo bo zastopal naše barve v dublu, še ni določeno. V poštev prideta seveda v prvi vrsti Kukuljević in Puncić, ni pa izključeno, da bo eden izmed njiju zaamenjen z Pallado.

Ker bo prirejena 4. junija na binkošno nedeljo eno- in ena dvoprežna dirka za konje ameriške pasme, ena enoprežna za konje, ki niso v sorodu z ameriško pasmo in se uporebljajo samo za cestno službo, in dve jahalni dirki, bo tudi ta dan s športnega

stališča zelo pomemben in zanimiv.

Drugi dan se bosta vršili razen jugoslovenskega derbija, ki se prikaži priredbi v Ljubljani, še dve eno- in ena dvoprežna dirka za konje ameriške pasme, ena za konje gorenjske pasme in dve jahalni (Stepel-chais) dirki.

Za prireditve teh dveh dni so razpisane nagrade Din 50.000, in sicer Din 20.000 za jugoslovenski derby od centralne jugoslav. kasaških društev kot državna nagrada, Din 30.000 pa za ostale točke od Kola jahačev in vozačev v Ljubljani.

Pri vseh teh prireditvah bo posloval »Totalizator« (stava na konje), pri katerem se bo lahko stavilo, in sicer samo na zmago. Kolo jahačev in vozačev Prestolonaslednik Petar v Ljubljani.

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 5. maja katoličani: Pij V. Desidar, pravoslavni 22. aprila.

Današnje prireditve.
Kino Matica: V avdicijci pri carju.
Kino Ideal: Tajnstvena vrata.
Kino Dvor: Junak dneva (Tom Mix).
ZKD: »Seržant X« ob 14.15 v kinu Matici.

Prosvetno družbeni večer »Kriček ob 20. pri Mladiku.

Predavanje prof. Kopytova v kemski predavalnici drž. realne gimnazije »o matematični teoriji strojev ob 18.

Klub alkaristov občni zbor ob 20. pri »Novem svetu«.

»Dobrota«, obširno podporo društvo poštini namenskih občni zbor ob 19. v beli dvorani Unkova.

Društvo za varstvo in vzgojo ptic povk občni zbor ob 19. v restavraciji Mirak (se. daj Tratinč), Rimska cesta.

Strokovna komisija za slovenijo javna shod ob 19.30 v Delavski zbornici.

Dežurne lekarnе.

Danes: Bohinec, Rimska cesta 24, dr. Kmet, Tyrseva cesta 41 in Leustek, Res. jeva cesta 1.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Petek, 5. maja: Zaprt.

Sobota, 6. maja: »Dame z zelenimi klobuki« Red D.

Nedelja, 7. maja: »Izpreobrnitev Ferdiša Pištorec«. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.

Premijera Frankove drame »Karel in Ana« bo v sredo dne 10. t. m. Delo se odlikuje po nenavadni vsebini, dramatičnosti dejanja, globokem, geslenem občutju in jedrnatem preprostem slogu.

OPERA.

Začetek ob 20. uri.

Petek, 5. maja: »Koštanec«. Red A.

Sobota, 6. maja: »Pri treh mladikah«. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

Nedelja, 7. maja: Samson in Dalila. Izven. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

Iz Trebnjega

— Zaščitno cepljenje. Kot vsako leto, se bo tudi letos vršilo zaščitno cepljenje preščen proti rdečici. Kdor želi, da se mu zaščitno cepijo prešči, naj to takoj naznanijo županstvu. Leto za letom se dogaja, da ljudje v krajih, kjer se je že cepilo, neopredeljeno prepuščajo cepljenju. Ker tako postopanje silno ovira in zavlačuje cepljenje, naj vsakdo v svojem interesu že takoj zdej cepljenje prijavijo.

— Ne pozabite, da se vrši v soboto ob 19. sestanek za ustanovitev teniškega in prometnega društva za našo držo Dolenjsko v občinski pisarni. Poročata delegata društva »Kriček« g. dr. Milan Penko in g. Anton Podbevšek iz Ljubljane, in naj ne bo nikogar med nami, ki bi od tega važnega zborovanja izostal.

— Še je čas in sicer do 15. t. m., da vplačate 100 Din kot dar za zlati žbobjček na prapor trebnjskega Sokola, ki bo razvit 4. junija ob priliki proslave 25letnice društvenega delovanja.

Iz Celja

— V mestnem gledališču bodo celjski igralci pod vodstvom režiserja g. Milana Košca, absolventa Pisciartorjeve režiserske in igralске šole v Berlinu, v petek 12. t. m. ob 20. uprizorili Kleubundovo komedijo »XYZ«. Vstopnice za to zanimivo uprizoritev se dobijo v predprodaji v knj. garni K. Gorickarja vdove.

— Teniški turnir. V nedeljo 7. t. m. ob 8. zjutraj se bo pričel na teniškem igrišču pri evangeliški cerkvi teniški turnir med I. SSK Mariborom in teniško sekcijo Smučarskega kluba v Celju.

— Dva usodna padca. V terek 2. t. m. je padel 37letni dimnikovski pomočnik Ivan Bučar iz Celja pri ometanju nekega dimnika v celjski okolici s strehe 12 metrov globoko. Pri padcu si je zlomil desno nogo in poškodoval tudi levo. Na Zgornji Pomurki je padel 2. t. m. 34letni posestnikov san Jele s skednja in si dvakrat zlomil levo nogo. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

— Grlico so našli 3. t. m. okrog 11. dopoldne v Prešernovi ulici. Lastnik je dobil v Prešernovi ulici 22.

Iz Kamnika

— Velik simfonični koncert. V soboto zvečer gostuje v Kamniku Orkestralno društvo Glasbene Maticе iz Ljubljane, ki priredi v kino dvorani velik simfonični koncert. V Kamniku so velike glasbene prireditve pogrešana

džungle

Premijero bo predvajal

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

A. D. Emery

63

Dve siroti

Roman

Frochard je bil ugasni luč in nastavljal uho na vrata.

Pes je še vedno lajal. — Počakajte, — je dejala dekle, takoj pogledam skozi špranjo v oknici, kdo je.

In hitela je na stopnišče, vodeče na podstrešje.

Kmalu se je vsa zasopla vrnila in dejala neznanu:

— Vojaki ali biriči so. Komaj sto korakov so še oddaljeni od krčme, — videla sem muške in sablje.

Prijela je Frocharda za roko in ga potegnila za seboj, rekoč:

— Imate baš še toliko časa, da se skrijete. Le urno!

In že sta bila pri vhodu v klet. Natakarka je dvignila zaklopna vrata in zašepetala neznanu:

— Stopajte previdno za menoj, jaz grem naprej.

Varno je stopala po prenosnih stopnicah v klet.

— Torej greva na dno shrambe, — je dejal tolovaj smeje.

Eufemie je stopala molče pred Frochardom, ki ga je še vedno držala za roko, da bi ne padel.

Se nekaj korakov in ustavila sta se pred zidom.

— Torej sva na cilju? — je vprašal Frochard.

— Da, sedite tu na svežo slamo.

Stisnila mu je roko in zašepetala:

— Naj se zgodi karkoli, ostanite mirni.

— Bodite brez skrbi, — je odgovoril.

Odšla je, Frochard je pa legel na otop slame in zamrmral sam pri sebi:

— Britka natakarka, čedno dekle. Kar je zaslislal zamolkel ropot. Zaklopna vrata so padla nazaj. Frochard je zadržal kletvico, ki mu je že uhajala iz ust.

Ni pomislil na to, da ga bodo tu aretirali, in njegova domišljija je začela delovati.

Ali ni šel na limanice podli natakarki, ki ga izroči biričem? Če nima tega namena, zakaj je potem zaprla vhod v klet, kamor biriči pač ne bodo šli?

Frochard je vstal.

Z veliko težavo je našel v temi pot, po kateri sta bila prišla. Komaj viden svetlobni žarek je prodiral nad njegovo glavo skozi strop in to je pričalo, da stoji baš pod vhodom v klet.

Iskal je stopnice. Toda bilo jih ni nikjer. Natakarka jih je bila potegnila za seboj, ko se je vračala iz kleti.

Nobenega dvoma ni, izdala ga je. Bil je ujet v klet. On ujet, njega je ujet dekle!

Kar je zaslislal nad glavo težke korake.

Vojaki so bili prilomastili v krčmo in Frochard je slislal, kako zmedeno govorijo in se smejejo, ne da bi mogli razumeti, kaj jim pripoveduje natakarka.

Pač je pa med glasovi vojakov razločno slislal jasn deklinski glas...

Med pogovorom se je natakarka tudi na ves glas smejala, kar je šlo Frochardu zelo na živce.

Prvič v svojem življenju si je vzel tolovaj nekaj tako k srcu, da je postal nemiren. Čutil je, kako je prebledel, in hladni pot mu je naenkrat oblił čelo; od jeze je zaškripal z zobmi.

On, ki je sanjal o tem, da bo z močjo in pogumom prekosil največje zločince in zatemnil njihovo slavo, je padel brez moči — v mišelnosti.

Ujet se je v past, ki mu jo je bil nastavljal otrok. Podležje, ne da bi mogel drago prodati svojo svobodo.

To je bil strašen poraz, sramoten, žalosten konec.

Pod vplivom nagona samoobrambe, ki ga je silil, naj poše skrivališče in morda celo izhod v globini te kleti, ga je obšla divja jeza.

Planil je naprej kot divja zver, čeprav ga je rana zelo skelela in ovirala. In njegova glava se je skoraj dotaknila zaklopnih vrat.

V trenutku, ko je skočil naprej, je čisto razločno slislal nad seboj besede, ki jih je gotovo izgovoril vodja patrulje:

— No, ta nam ne uide več...

Potem je pa zaslislal deklinski smeh, krčevit smeh natakarkice, ki so jo vojaki ščipali.

Ni bilo dvoma, natakarka je bila z vojaki...

Slušalo se je žvenketanje kozarcev, vmes pa vziki in smeh.

Naenkrat je pa vse utihnilo kot začarano. Kaj se je godilo tam gori? Biriči so se nedvomno pripravljali vdreti v klet.

Tolovaj je bil pripravljen planiti na prvega, ki bi se prikazal.

Umaknil se je nazaj v kot.

Tu sem privede deklica biriče, — je pomislil.

Naenkrat si je pa Frochard z nje lastno naglico premislil. Ne bo čakal, da pridejo do njega.

Ce se obnese njegov načrt, bo morda rešen.

Nož med zobmi je začel tipati z obema rokama okrog sebe in iskati koticke, kamor bi se lahko skril.

Skrivališče je našel med dvema praznima sodoma, kjer je stalo manjše vedro, ki ga ni bilo težko prestopiti. Med sodoma je počenil, pripravljen skočiti na prvega, ki bi se prikazal pred njim.

Čakal je zarečih oči, držeč v roki nož.

Kar so vrata zaškripala v tečajih in motna luč je razsvetlila vhod v klet...

Ropot spuščenihi stopnic je pričal Frochardu, da se bliža odločilni trenutek.

Lopov je slislal, kako se nekdo previdno spušča v klet.

Luč je postala močnejša in vrgla je senco na tla kleti...

Frochard je bil pripravljen...

Našel je v sebi dovolj hladnokrvnosti in prezira napram smrti, kakor vedno, kadar je bil v smrtni nevarnosti.

Koraki so se bližali.

Frochard je planil pokonci in iztegnil roko. Toda njegov nož se ni zasačil v prsa človeka, ki je stopil predenj.

Bila je namreč Eufemie. Postavila je svečo na tla in se smeje ozrla na Frocharda, rekoč:

— Odšli so... Rešeni ste.

— Ti si pravo dekle! — je vzkičnil Frochard.

Potem je pa objel Eufemio in jo pritisnil na prsa, rekoč:

— Ti si žena, kakršno potrebujem! Našel sem jo, imam jo in obdržim jo!

In dočim sta njuni srca skupaj utripala, sta se ta dva človeka molče zadržala, sledeč samo svojim grešnim nagonom.

Nekaj dni je zadostovalo, da se je Frochardu rana zacelila.

— Zdaj sem pa zopet na konju, — je dejal nekoga jutra svoji izvoljenki, — nocoj jo odkuriva.

— Pripravljena sem, — je odgovorila Eufemie.

Sestra sarajevskega atentatorja morilka

Senzacionalna porotna obravnava proti srbski ljubici poljskega stavbnika

Gorgone so bile ostudne pravilne ženske, nestvori strahotnih obrazov, ki so jim ovijale glave namestu las kače. Kdor jih je pogledal, je umrl. Pred krakovski poroto je pa stala dne 28. junija 1914. vrzel v Sarajevu bomba na nadvojvodo Franca Ferdinanda. Med vojno se je pojavila v Lvovu in poročila se je z avstrijskim častnikom. Po vojni je mož pobegnil od nje v Ameriko, žena se je pa kmalu seznanila z bogatim stavbnikom Zarembo. Lani v aprilu se je morala v Lvovu zagovarjati pred poroto zaradi umora 17 letne Zarembove hčerke, ki je baje branila očetu navezati ljubavno razmerje z Gorgo. Gorgo je bila obsojena na smrt, pa je apelacijsko sodišče smrtno obsodbo razveljavilo in odredilo ponovno obravnavo.

Zarembova žena je bila versko blazna in poslata so jo morali končno v umobolnico. Gorgo je pa postala gosposinja v Zarembovi vili v predmestju Lvova. Vzgojala je tudi obe siroti, Stanislava in Luizo. Postala je Zarembova ljubica in imela je z njim nezakonskega otroka, ki se je tudi vzgajal doma. Luiza je pa od sošolk zvedela, kakšne razmere vladajo doma, in začela je sovražiti Gorgo. Očetu je povedala, da ima Gorgo ljubavno razmerje z drugimi. Končno ga je pregovorila, da je ljubici prepustil vilo, z otrokoma se je pa hotel preseliti v mesto. Predno je pa to storil, je dečka neke noči prebudil pasje lajanje in misleč, da so vlomilci, je hotel poklicati Luizo, ki jo je pa našel v sosednji sobi mrtvo v postelji z zvečajočo rano na glavi.

Bratec je začel ob mrtvi sestri obupno klicati na pomoč, prihitela sta oče in Gorgo in deček je takoj vprico očeta obdolžil Gorgo umora. Trdil je, da je videl skozi steklena vrata temno postavo v kožuho. Gorgo je res imela iste noči na sebi kožuh, trdila je pa, da ga je oblekla šele, ko se je na dečkovo klicanje zbudila. Toda na kožuho so se poznali sledovi deklinske krvi in roko je imela Gorgo obrezano s steklom. V obtožnici je bilo rečeno, da je po umoru Gorgo razbila steklena vrata in jih odklenila od druge strani, da je tako neopaženo prišla iz sobe umorjene deklice. Gorgo se je zagovarjala, da je po odkritju umora v naglici iskala ključ, da bi hitela po zdravniku, pa ga ni mogla najti in je morala razbiti okence na vratih. Tudi domači pes je bil težko ranjen. V snegu pa ni bilo sledov od zunaj, ki bi kazali, da je prišel morilec v hišo. V vodnjaku so našli okrvavljeno sekuro, v razpokanem zidu kleti pa krvav Gorgonin robec, dočim njene močne srajce niso mogli najti.

Tudi vsa preteklost je govorila proti obtožnici. Stavbnik je izpovedal, da mu je Gorgo nekega dne dejala, da umor zdaj ni nič hudega, ker sodišče morilce večnoma oprosti. Zagovornik je označil obtožbenko za duševno obremenjeno, ker je bila njena mati duševno bolna. Zarembo je izpovedal, da je Gorgo zelo grobo ravnala z njegovima otrokoma in da je tudi sam imel z njo težko življenje. Vedel je za njeno ljubavno razmerje z drugimi in zato jo je hotel odsloviti, pa je zahtevala zelo visoko odpravnino. Sam je bil trdno prepričan, da je umorila njegovo hčerko Gorgonova. Porota je spoznala obtožbenko za krivo in obsojena je bila na smrt. Smrtna obsodba je bila pa zamnjana z dosmrtno ječo, a pozneje v osem let težke ječe.

Najbogatejša nevesta

Najbogatejša nevesta na svetu, prva med dolarskimi princesami, dražestna 21 letna Barbara Hutton-Woolworthova, se je zaročila te dni v siamski prestolici z resničnim princem, s siamskim princem Mdivanim, ki je že nad leto dni ločen od svoje prve žene. Oče najbogatejše neveste je ameriški magnat Woolworth, kralj po vsem svetu raztresenih trgovin, kjer se prodaja blago po izredno nizkih cenah. Zaroka dolarske princeze je bila že večkrat napovedana, pa so jo pozneje preklicali in šele zdaj bo držala.

Nevesta se je pripeljala v siamsko prestolico Bangkok že pred dobrim tednom in je v gosteh pri svojih prijateljih. Istega dne je prišel s holandskim letalom v Bangkok tudi ženin princ Mdivani. Takoj zvečer je Barbara brzojavila svojemu očetu v New York, da se je zaročila s siamskim princem. Miss Huttonova dobi za doto 50 milijonov dolarjev. Ni torej čuda, da je očarala celo tako imenitnega princa, kakor je siamski. Dolari so pač dolarji, posebno če jih je tako lep kupček.

Katastrofa francoskega letala

Francoski hidroavion Falce, ki je bil v nedeljo 21. aprila na progi Kri-Neapol brez sledu izginil, so našli te dni v kalabrijskih gorah blizu vasi Moraho-Calabro. Najprej ga je opazil pastir, potem pa cestna straža, ki je našla v snegu pet trupel in tri ranjene, Mammio Gigaudentovo, Jeana Eleve in radiotelegrafista Callota. Prva dva nista hotela zapustiti teško ranjenega Callota in šele ko je prišla resilna ekspedicija, sta se dala odpeljati v bolnico. Razburjen radiotelegrafist je pripovedoval novinarjem:

»Gospodje, ne spominjam se dobro, koliko je bila ura, ko nas je zadela strašna nesreča. Mislim, da je bilo ob osmih zjutraj. Spominjam se, da smo leteli dobrih 2000 m visoko. Čeprav je besnel vihar, ni nihče slutil bližajoče se katastrofe. Letalo je premetavalo sem in tja in pritiskal je hud mraz. Nizki oblaki so zakrivali vse apeninske grebene. Preleteli smo visoko gor in naenkrat je nas vihar potegnil 100 m nižje ter potisnil v goste oblake. Leteli smo na slepo srečo in čez nekaj minut se nam je zdelo, da je letalo padlo v praznino. Pod seboj smo zagledali vrhove dreves, pod njimi pa sneg. In že smo se zaleteli v veliko drevo in letalo se je razbilo. Vrglo me je iz letala, kraj mene je ležala v gošči gospa Gigaudentova, malo dalje na snegu pa Jean Eleve. Drugi potniki so ostali v letalu, ki se je globoko zarilo v sneg.»

Telegrafist je za hip zatisnil oči in nadaljeval: »Nesrečneži niso bili takoj mrtvi. Stisnili jih je bilo med razbito letalo in led. Izpod razvalin se je čulo pretresljivo stokanje. Američan van Cleaf je še gibal z eno roko in klical, da ni težko ranjen, samo da bi ga hitro potegnili izpod razvalin. Skušali smo dvigniti razbito letalo, pa ga nismo mogli niti premakniti. Klicali smo na vso moč, pa nas ni nihče slišal. Četih 40 ur je klican Van Cleaf na pomoč in šele zjutraj 23. aprila je utihnil. Bil sem sicer ranjen, pa sem se vendar vlekel z gospo Gigaudentovo in z Elevom, da bi poklicali na pomoč, toda »nežni mežer je nas prisilil zateči se med razvaline letala. Našli smo nekaj diskvito in z njimi smo se prežvrgali skoraj šest dni. Našli smo tudi rakete, pa smo jih zaman prižigali.»

Iz Trbovelj

— Za ustanovitev posredovalne dela za rudarje. Z zadnjo redukcijo rudarjev v revirjih Trboveljske družbe se je število brezposelnih povečalo zopet za več sto, tako da znaša zdaj število brezposelnih rudarjev v največjih revirjih, to je v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, že čez 2000. V teh revirjih pride danes že na vsakega 10 prebivalca po 1 brezposeln. To razmerje pa se bo po vsej priliki še zvečalo, kajti pomisliti je treba, da tudi doraščajoča mladina ne najde dela, torej se brezposelnost množi z dvema strani; na eni strani zaradi redukcij, na drugi pa zaradi doraščanja rudarske mladine. Zlasti za slednje je nujno potrebno najti zaposlitve, če nečeno, da se mlada populacija utrjuje v brezdelju in pohajkovanju, kar bo sčasoma rodilo delomrznost. To je pa treba vsakakor pravčasno preprečiti. Zato smo menja, da naj bi se ustanovila v Trbovljah posebna uradna posredovalnica dela za rudarje v vseh revirjih. Naloga te posredovalnice bi naj bila, da najde in posreduje delo za naše brezposelne politične rudarje eventualno tudi na jugu naše države in da bi na teh rudnikih proučila vse možnosti zaposlitve naših rudarjev. V one rudnike na jugu, kjer so razmere za naše rudarje nevarnejše, naj bi se našli ljudi ne spravljaljo. Za našo brezposelnost mladino, ki se ni bila nikjer zaposlena, pa naj bi ta posredovalnica dela našla delo kjerkoli in kakršnokoli, ker se v današnjih težkih časih delo izbirati ne more, glavno je, da se naša mladina postopno preživlja. Naše mladina je pogumna in se ne bo bala služiti kruha tudi v drugih krajih, kjer se reže mogoče večji in boljši kruh, kakor v naši žalostni dolini. Upamo, da naš apel po ustanovitvi preproste rudarske posredovalnice za delo v Trbovljah ne bo ostal brez odmeva in da bodo naš predlog podprli vsi čimtelji, ki jim je dobrobit naše brezposelne rudarske mladine pri srcu.

— Nezgodna pri delu. Pri delu v savskem rovu v Plesko-progi se je težko ponesrežil 28letni koparski vajenec Cemin Ivan. Pri sponjanju vozovžev je zadrl z desno roko s tako silo ob železno okovno vozovžico, da si jo je v nadlaktico zlomil.

— Stavbna sezona. Letos vlada v gradbenem oziru v naši dolini veliko metulja. Krleža se tudi v stavbinstvu vedno bolj čuti. Dočim se je lani gradilo še precej novih hišic in gospodarskih objektov, ni letos ničesar videti o kakih večjih novogradnjah. Edino občinska izollinica in mesnica g. Božiča se dovršujeta, na Posetju pa se je okorajžil g. Lanišnik, ki si gradi majhno stanovanjsko hišico, nad rudarsko naselbino Njiva v sosesčini g. Režuna pa poskuša nekaj sličnega stavbenik g. Kralj, vendar se pa pozna, da tudi njega kriza močno ovira.

Pomanjkanje prostora.

— Gospod urednik, v članku, priobčenem včeraj, sem napisal, da sem ubil 15 m dolgo kačo, v poročilu je bilo pa rečeno, da je bila dolga samo 5 metrov.

— Kam pa bočete s svojimi 15 metri, gospod, saj vendar vidite, kako nam primanjkuje prostora.

KUPIM

TRANSMISIJSKE GREDI

55 mm, več metrov, z vsemi pripadajoči ležaji in jermenici kupimo. — Prodajalci naj javijo svoj naslov na upravo »Slov. Narod« pod značko »M. p. 2141«.

SLUŽBE

GOSPODICA

spesobna samostojnega knjigovodstva se sprejme takoj v službo. — Vprašati: Kapiteljska ulica št. 3 (v gostilni ali v pisarni). 2142

POSLOVODJA

je potreben Zadrugi državnih službenika za nabavo namirnica u Kakanju. — Ponudbe do 15. maja o. g. Na kuverti naznačiti je ponuda za poslovođu. 2134

PARK HOTEL-PENSION

Pečine, Sušak, sprejme v službo jelonosilko ter dobro kuharico. — Ponudbe s sliko na gornji naslov. 2136

KUHARICA

stara 42 let, išče službo kjerkoli. — Naslov: Pšeničnik, pošta Jurklošter. 2137

MORSKE RIBE

Danes v velik izbihi fine ribe, branzini, sfolje, orač ml., brodeto s polento.

GOSTILNA „LJUBLJANSKI DVOR“, KOLODVORSKA ULICA ŠT. 28

VLJUDNO NAZNAJAM, DA SEM IZSTOPIL KOT DRUŽABNIK TRGOVINE

ČESKUTI & ZAJC „POD VELBOM“
V LJUBLJANI, STARI TRG 3

6. MAJA PA OTVORIM LASTNO TRGOVINO POD IMENOM

»PRI ZAJČKU«

NA NABREZJU 20. SEPT. ŠTEV. 2 POLEG TROMOSTOVJA (Kresija)

Zahvaljujem se Vam za iskano zaupanje tekmo dolgih let in prosim, da mi ohranite svojo naklonjenost še v naprej ter me ob prvi priliki posetite v novem lokalu.

Kakor »Pod velbom« bom tudi v lastni trgovini imel na zalogi vsakovrstno blago za moške in ženske obleke, skratka — vso v manufakturno in modno stroko spadajočo robo v najboljši kvaliteti in konkurenčni ceni.

V pričakovanju c. odziva Vas obenem prosim, da o tej izpremembi obvestite tudi svoje prijatelje in znance, pri katerih me izvolite priporočiti.

Z odličnim spoštovanjem

JOŠKO ZAJC.

MAJHNO POSESTVO

prodam. — Izve se: Hribšek, Podulc št. 23, pošta Raka pri Krškem. 2126

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE 250.— DIN MESEČNO s pritlikami in vrtom. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 2130

PRODAM GOSTILNO

na prometnem kraju ilice v Zagrebu. — Pojasna: Podbešek, Zagreb, Meduličeva ulica br. 23/II, dvorišče. 2127

TRISOBNO STANOVANJE

za Din 550 in lokal s sobo odam. — Valentin Vodnikova ulica 15/I, Moste. 2138

PRODAM

V DOL. LOGATOU ŠT. 122 bo dne 6. maja ob 9. uri dražba raznega pohištva, zastorov in preprog. 2135

RAZNO

LEPO OSTRIZEN BOSTE. ako se strižete v brivnici hotela »Slov«. 217/L

Modna konfekcija

Najboljši nakup A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/T

Moderni slamniki

pod lastno ceno vsled opustitve trgovine. Stuchly - Maške, LJUBLJANA, Židovska ul. 3. 28/L

Sveže, najfinejše norveško

RIBJE OLJE iz lekarne DR. G. PICCOLIJA V LJUBLJANI — se priporoča bledim in slabotnim osebom.

PRIBOD

POMLADI VAS NAVDUŠUJE.

Navdušite tudi vi vašo okolico z lepo obleko. Blago vsake vrste dobite pri staroznani trvdki

R. MIKLAUC,

LJUBLJANA, poleg Skofije. Cene so zmernne, postrežba prijazna.

POZOR!

Kam pa v nedeljo 7. maja? Vsi na Ježico, kjer se otvori kopališče na Savi! Godba in petje ter druge domače zabave. — Točila se bodo najboljše vina iz domačih gor ter »Union« pivo. — Za obilno udeležbo se priporoča — Anton STIRN. 2117

IVAN MAGDIČ

krojač LJUBLJANA, GLEDALISKA ULICA ŠT. 7 — se priporoča za spomladansko sezono. 30/L

HARMONIKO

prodam. — Pobreže pri Mariboru, Mejna ulica št. 5. 2129

J. MAČEK,

Ljubljana Aleksandrova c. 12 največja izbira površnikov in obek za gospode ter dečo.

VRTNE SKROPILNICE

iz prvega pocinkane poceline, solidno delo, vsebine 10 litrov komad Din 28.— Din, 12 litrov 32.— Din, 15 litrov 34.— Din — nudi Matija Jankovič, splošno kleparstvo, Rimska cesta 19.

Lepa ste, ali...

Vaša tajna želja: popeljati se. Sveta Vse popelja. Kupte jo pri

A. Žlender, Mestni trg 22

Morske ribe

Danes velika izbira. Sezija sardel, skuš itd.; ribji rižoto, kamenice (ostrige).

OPERNA KLET